

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2017. október 16.

FÖLDRAJZ

EMELT SZINTŰ ÍRÁSBELI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

EMBERI ERŐFORRÁSOK MINISZTERIUMA

Útmutató a javításhoz

Ha egy feladatnak a javítási-értékelési útmutatóban nem szerepelő szinonim megoldása is van, a válasz elfogadható, például:

Koreai Köztársaság – Dél-Korea; rétegvulkán – sztratovulkán.

Azoknál a feladatoknál, ahol a lehetséges helyes válaszok számánál a vizsgázó több megoldást ad meg, felesleges elemenként 1 pontot kell levonni, de az adott (rész)feladatra 0 pontnál kevesebb nem adható.

A helyesírási hibát tartalmazó, de egyértelműen értékelhető földrajzi nevek (topográfiai fogalmak) esetén jelölje a hibát, de ezért pontot ne vonjon le.

1. FELADAT

- a) A és B pont azonos földrajzi szélességen fekszik, mert adott időpontban azonos a napsugarak hajlásszöge (*Az elv felismerése és alkalmazása*). 1 pont
 Számítás elve: $90^\circ - \varphi + 23,5^\circ = 53,5^\circ$ 1 pont
 Földrajzi szélesség: $\varphi = 60^\circ$ (é. sz.) 1 pont
3 pont
- b) B és C pont ugyanazon a földrajzi hosszágon fekszik, mert helyi idejük azonos (*Az elv felismerése és alkalmazása*). 1 pont
 Számítás elve: A és B,C pont helyi idő különbsége: $21 - 12 = 9$ óra; $9 \times 15^\circ = 135^\circ$;
 ny. h. $10^\circ \rightarrow 135^\circ$ keletre = k. h. 125° 1 pont
 Földrajzi hosszúság: k. h. 125° 1 pont
3 pont
- c) Számítás elve: $90^\circ - 60^\circ - 23,5^\circ = 6,5^\circ$ 1 pont
 A napsugarak hajlásszöge: $6,5^\circ$ 1 pont
2 pont
- d) Számítás elve: $60^\circ \times 111 \text{ km} = 6660 \text{ km}$ 1 pont
 Távolság: 6660 km 1 pont
Megjegyzés: Más elven megkapott helyes megoldás is elfogadható. A d) pontban 111,1 és a 111,3 km-es értékkel végzett számítás is elfogadható.
2 pont

Összesen 10 pont**2. FELADAT**

1. Holdfogyatkozás 1 pont
2. Napfolt(ok) 1 pont
3. Meteoritok 1 pont
4. Napfogyatkozás 1 pont
5. Extragalaxis(ok) 1 pont

Összesen 5 pont**3. FELADAT**d. sz. 30° , ny. h. 65°

1+1 pont

Összesen 2 pont**4. FELADAT**

- a)
- a) Síkrajz 1 pont
 - b) Domborzatábrázolás/domborzatrajz 1 pont
- 2 pont
- b) A számítás elve:
- I. katonai felmérés térképeinek méretaránya $1 : 28800 \rightarrow 8 \text{ km} = 800000 \text{ cm} \rightarrow 800\,000 : 28\,800 = 27,77 \approx 28 \text{ cm}$ a két város távolsága. 1 pont
- III. katonai felmérés térképeinek méretaránya $1 : 25000 \rightarrow 800\,000 : 25\,000 = 32 \text{ cm}$ a két város távolsága. 1 pont
- $32 - 28 \text{ cm} = 4 \text{ cm}$ 1 pont
- A különbség: 4 cm 1 pont

4 pont

- c) Egységessé vált a tengerszintfeletti magasság ábrázolása. / Ehhez a (tenger)szinthez viszonyították a magasságpontokat (az Osztrák-Magyar Monarchia területén). / Ehhez a (tenger)szinthez képest állapították meg a térképeken az egyes helyek abszolút magasságát (a Monarchia területén).

1 pont

1 pont

- d) Aláhúzva: a hosszúsági körök.

1 pont

1 pont

Összesen 8 pont

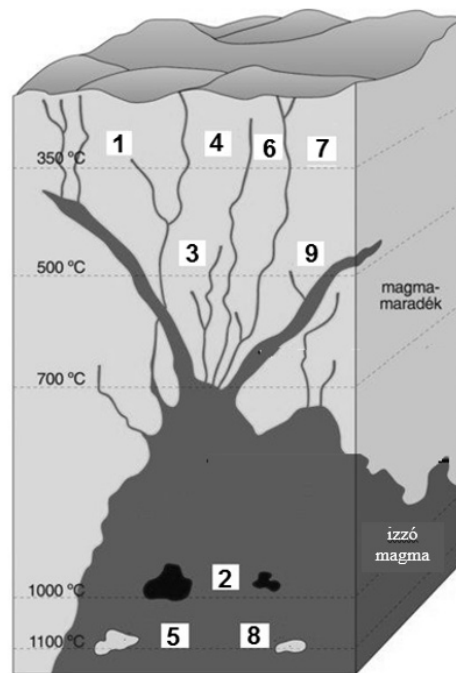
5. FELADAT

- a) Az egyes ércek kiválási / megszilárdulási /olvadási hőmérsékletét. / A földkéreg (a magma) hőmérsékletét az adott mélységben. / A kőzetanyag hőmérsékletét az adott mélységben.

1 pont

1 pont

- b)

Megjegyzés: Minden jó helyre beírt szám 1 pont. Az egyes sorokban lévő számok felcserélhetők!

9 pont

- c) Nehézfémércek: 2, 5, 8,

1+1 pont

Minden helyesen beírt szám 1 pont. Bármelyik két szám beírás elfogadható.

A számok sorrendje nem számít.

2 pont

- d) A forró vizes oldatokból.

1 pont

1 pont

- e) Mert az ösföldeket fedő (felszíni) kőzetrétegek már lepusztultak és a mélyben felhalmozódott ércsek a felszín közelébe kerültek. 1+1 pont
Megjegyzés: Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Összesen 15 pont

6. FELADAT

- a)
1. Tektonikus / szerkezeti mozgás / árkos beszakadás következtében 1 pont
 2. Kanyarulatok átvágásával / átvágódásával / lefűződésével 1 pont
 3. Jég által / gleccser által / moréna által történt elgátolással 1 pont
 4. Mesterségesen 1 pont
 5. (Vulkáni) kráterben 1 pont

5 pont

- b)
1. Kiszáradás / a víz elpárolgása / emberi beavatkozás 1 pont
 2. Aral-tó 1 pont
 3. Elvezették / elöntötték a tápláló folyók vizét. 1 pont
 - 4.

$$\boxed{\text{CS}} + \boxed{\text{H}} = \boxed{\text{P}} \quad 1 \text{ pont}$$

A CS és a H felcserélhető. Csak a teljesen hibátlan megoldásért jár az 1 pont!

$$\boxed{\text{CS}} + \boxed{\text{H}} < \boxed{\text{P}} \quad 1 \text{ pont}$$

A CS és a H felcserélhető. Csak a teljesen hibátlan megoldásért jár az 1 pont!

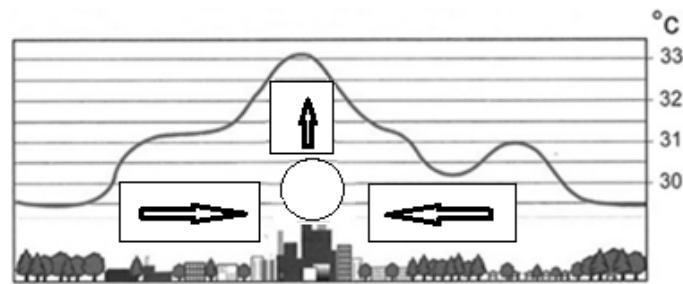
- 5.
- Leccapolódással / leccapolással 1 pont
 - Feltöltődéssel / benövi a vízi növényzet 1 pont

Megjegyzés: Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

7 pont

Összesen 12 pont

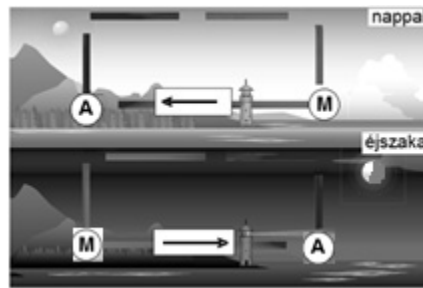
7. FELADAT

- a) 1. A körbe írt betű: A 1 pont
 2. A megfelelő irányba mutató nyilak berajzolása 1+1+1 pont
 3. Helyi zápor / zivatar / jégeső / városi szél 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

b)

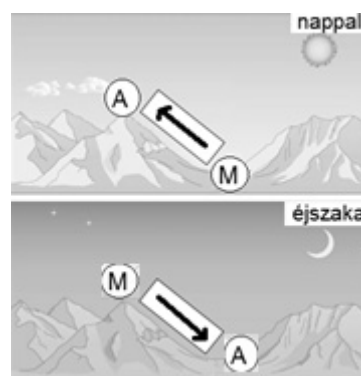
5 pont

- A megfelelő nyomásértéket jelölő két betű beírása ábránként 1+1 pont
 A megfelelő irányba mutató nyilak berajzolása ábránként 1+1 pont
 Parti szél 1 pont

5 pont

c)

- A megfelelő nyomásértéket jelölő két betű beírása ábránként 1+1 pont
 A megfelelő irányba mutató nyilak berajzolása ábránként 1+1 pont
 Hegy-völgyi szél 1 pont

5 pont

- d) Az eltérítő erő (Coriolis-erő) a mozgó légtömegeket a(z) **déli** féltekén a haladási irányhoz viszonyítva balkéz felé, a(z) **északi** féltekén jobbkéz felé téríti el. 1+1 pont

2 pont

- e) Tengerszint feletti magasság / hőmérséklet / páratartalom
Megjegyzés: Bármelyik kettő említése elfogadható.

1+1 pont

2 pont

Összesen 19 pont**8. FELADAT**

a)

TÉNYEZŐ	VÁLTOZÁS
Hőmérséklet	csökken
Légnyomás	csökken
A levegőben lévő oxigén mennyisége	csökken
Besugárzás	nő

Minden helyesen beírt változás 1 pont.

4 pont

- b) 100 méterenként 0,5 °C-kal csökken az évi középhőmérséklet.

1+1 pont

2 pont

- c) Az övek száma: csökken (egyre kevesebb lesz).

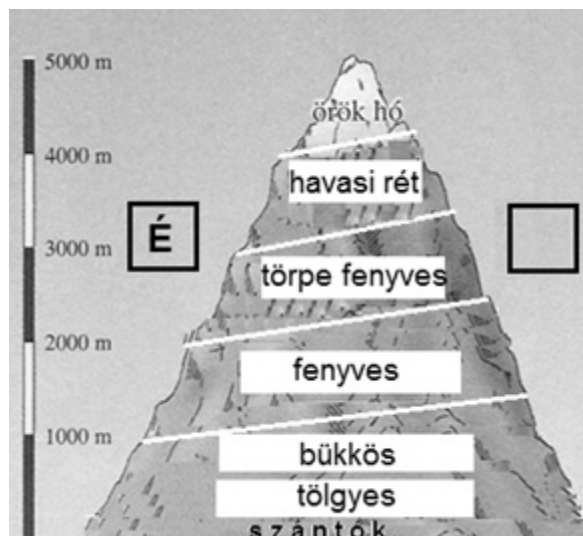
1 pont

A hóhatár magassága: csökken (egyre alacsonyabban lesz).

1 pont

2 pont

d)

Minden helyesen beírt öv neve 1 pont

1+1+1+1+1 pont

Az É betű helyes beírása

1 pont

Ezen az oldalon van alacsonyabban a hóhatár / kezdődnek magasabban az egyes övek.

1 pont

7 pont

Összesen 15 pont

9. FELADAT

1. 3
2. X
3. 3
4. X
5. 2
6. 1
7. 1
8. 3
9. 2
10. 1

Minden helyes válasz 1 pont.

Megjegyzés: A 4. feladatnál az 1-es szám beírása is elfogadható.

Összesen 10 pont
10. FELADAT

Terület:

$$\text{Elv: } 10\,000\,000 / x = 200 \rightarrow x = 10\,000\,000 / 200 = 50\,000$$

1 pont

$$\text{Terület: } 50\,000 \text{ km}^2$$

1 pont

Természetes szaporodás:

$$\text{Elv: } 110\,000 - 90\,000 = 20\,000$$

1 pont

$$20\,000 / 10\,000\,000 \times 1000 = 0,002$$

1 pont

Természetes szaporodás: 2‰

1 pont

Megjegyzés: Más elven megkapott helyes eredmény is elfogadható.

Összesen 5 pont
11. FELADAT

a)

1. f
2. b
3. e
4. c
5. a
6. d

Minden jó válasz 1 pont.

6 pont

a →
 c →
 f →
 d →
 e →
 b

A hibátlan sorrendért 2 pont jár.

Megjegyzés: hibás sorrend esetén pont nem adható.

2 pont

8 pont

b) A saját gazdaság (belső piac) védelme a külföldi árukkal szemben.

Megjegyzés: másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.

Bekarikázva: 1, 3, 5

1+1+1 pont

Megjegyzés: A lehetséges helyes válaszok számánál több bekarikázása pontlevonással jár, de 0 pontnál kevesebb nem adható.

5 pont
Összesen 13 pont

12. FELADAT

1. Trieszt, 5	1+1 pont
2. Pó, B;
Bekarikázva: a testvér	1+1 pont
1 pont
3. Szicília
Alacsonyabb a levegő páratartalma / szárazabb a levegő.	1 pont
1 pont
<i>Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.</i>	
4. Nápoly
Nem igaz. A Vezúvot összekeverte az Etnával/Strombolival.
Vas- és acélipar / vaskohászat / nehézipar	1 pont
1 pont
1 pont
5. Vatikán
Adriai (-tengerbe)
Appenninek, A	1 pont
1 pont
1+1 pont
6. Marseille, 11	1+1 pont
7. Pireneusok, C	1+1 pont
8. Barcelona, 12	1+1 pont

Összesen 20 pont**13. FELADAT**

a)

Sorszám	Tevékenységek
	Erdőgazdálkodás
6	Takarmánytermesztés, tejgazdálkodás
4	Őszi búza termesztése
5	Déligyümölcsök és zöldségfélék termesztése
2	Szója-, földimogyoró- és gyapottermesztés, legelő- és erdőgazdálkodás
1	Kukorica és búza termesztése
3	Tavaszi búza termesztése
7	Rizstermesztés

Minden jó helyre beírt szám 1 pont.

7 pont

b)

1. Los Angeles
2. Houston
3. New Orleans
4. Atlanta
5. Mexikóváros
6. Colorado
7. Mississippi
8. Mexikói-öböl

Minden helyes megnevezés 1 pont.

8 pont

- c) Los Angeles
New Orleans

Minden helyes megnevezés 1 pont.

2 pont

Összesen 17 pont

14. FELADAT

- a) NAFTA 1 pont
 Kanada 1 pont
2 pont
- b) Összeszerelő üzemek 1 pont
 Elektronikai eszközök gyártását (elektronikai ipart), gépjárművek gyártását (gépjárműgyártást) *(A sorrend nem számít.)* 1+1 pont
3 pont
- c) A főváros környékéről a határ közelébe települt át a termelés / csökkent az iparágban a főváros (centrumtársaság) szerepe. 1 pont
1 pont
- d) USA-ba / külföldre 1 pont
 Exportorientált gazdaság(politika) / exportösztönző gazdaságpolitika / kereskedelmi liberalizáció / szabadkereskedelem 1 pont
2 pont
- e) Költséghatékonyság / a piac közelsége / az olcsó munkaerő /
Megjegyzés: bármelyik kettő említése esetén jár a pont. 1+1 pont
2 pont
- f) Polarizálódó társadalom / társadalmi különbségek növekedése /erőtéljes vagyoni koncentráció mellett a növekvő szegénység.
Megjegyzés: bármelyik kettő említése esetén jár a pont. Másképpen megfogalmazott helyes válasz is elfogadható. 1+1 pont
2 pont

Összesen 12 pont**15. FELADAT**

- a)
a. Bodrog	
b. Hernád	
c. Sajó	
1. Sárospatak	f)
2. Kazincbarcika	g)
3. Tiszaújváros	d)
4. Miskolc	e)
5. Visonta	h)
6. Gyöngyös	k)
7. Eger	c)
8. Hatvan	b)
9. Salgótarján	j)
10. Hollókő	a)
- Minden jó válasz 1 pont.*

13 pont

- b) Lásd a betűjeleket a b) pontban.
Minden jó válasz 1 pont.

10 pont

Összesen 23 pont

16. FELADAT

- a) Az egyenlítői övé. 1 pont
- b) Gyorsan nőtt az Indonéz-szigetvilágban, / Latin-Amerikában is megjelent, / nőtt az érintett térségek száma, / új területen is megjelent, / nőtt a termőterülete 1+1 pont
Megjegyzés: bármelyik kettő említése esetén jár a pont. Másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
- c)
 1. Kevésbé koncentrált / nagyobb térségre terjed ki / eltérő területre terjed ki 1 pont
 2. Ázsiai 1 pont
- d) A vegyipar. 1 pont
- e) Erdőirtást / a természetes erdőtakaró felégetését / a természetes életközösség sérülését. 1 pont
Megjegyzés: másképp megfogalmazott helyes válasz is elfogadható.
 Az Indonéz-szigetvilágot / DK-Ázsiát. 1 pont
- f) Egy idő után csökken a talaj termékenysége / kimerül (leromlik) a talaj. 1 pont
 Műtrágya (és növényvédőszer) felhasználásával. 1 pont

Összesen 10 pont**17. FELADAT**

Bekarikázva:

1. hamis
2. igaz
3. igaz
4. igaz

*Minden helyes válasz 1 pont.***Összesen 4 pont*****A feladatlappal elérhető összes pontszám: 200 pont***